

แนวทางการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑
The Approach of Academic Affairs Management after Covid-19
Outbreak Of School Under Saraburi Primary Educational Service Area 1

สุกักร์ โลไธสง*

Supee Lothaisong

อัจฉรา นียมาภา**

Achara Niyamabha

วีรภัทร ภัทรกุล***

Weeraphat Phattharakul

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ประเทศไทย

Education Administration Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand

Email: ๗๖๔๗๗๐๔๗@aru.ac.th, a.niyamabha@gmail.com

Received: December 10, 2023

Revised: May 17, 2024

Accepted: May 27, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ (๒) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต ๑ วิธีการดำเนินการวิจัยมี ๒ ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ จำนวน ๓๗๔ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นสภาพปัจจุบันเท่ากับ ๐.๙๓ และสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ ๐.๙๖ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการ

* นางสาวสุกักร์ โลไธสง Miss Supee Lothaisong สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. Master of Education Administration Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

** รศ.ดร.อัจฉรา นียมาภา Assoc.Prof.Dr.Achara Niyamabha ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ Thesis Advisor

*** ดร.วีรภัทร ภัทรกุล Dr.Weeraphat Phattharakul ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ Thesis Advisor

จำเป็น และขั้นตอนที่ ๒ นำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด ๑๙ ของสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๔ คน และนักวิชาการ จำนวน ๑ คน ซึ่งได้มาจากวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (๑) สภาพปัจจุบันของแนวทางการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ โดยภาพรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็น สามลำดับแรก ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (๒) แนวทางการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ ประกอบด้วยรายการปฏิบัติรวมทั้งสิ้น ๑๗ รายการ พิจารณาคำความต้องการจำเป็น ๓ ลำดับแรก ๓ ด้าน คือ ด้านที่ ๑ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ๕ รายการปฏิบัติ เช่น ผู้บริหารควรปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้กระชับและสอดคล้องกับสถานการณ์โควิด-๑๙ ด้านที่ ๒ ด้านการจัดการเรียนการสอน ๖ รายการปฏิบัติ เช่น ผู้บริหารร่วมกับครูจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษามีการพัฒนาเทคนิควิธีการใหม่ในการสอนออนไลน์ และสอนที่โรงเรียน และด้านที่ ๓ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ๖ รายการปฏิบัติ เช่น ผู้บริหารควรมีการจัดอบรมการใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา เน้นสื่อที่นักเรียนทุกคนเข้าถึงอย่างเท่าเทียมกัน

คำสำคัญ: การบริหารวิชาการ; สถานการณ์โควิด-๑๙; ประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑

Abstract

The objectives of this research were to: (1) study existing and desirable academic administration in the post COVID-19 situations at schools under the Saraburi Primary Educational Service Area Office 1, and (2) propose guidelines for academic administration in the post COVID-19 situations at these schools. The research method has two steps: (1) study existing and desirable academic administration in the post COVID-19 situations at schools. A sample of 374 was randomly selected from administrators and teachers of the schools. The research tool is a questionnaire. The confidence value for the current condition is 0.93 and the desired condition is 0.96 and a semi-structured interview

schedule. The statistics used were mean, standard deviation, and priority need indexes. (2) propose guidelines for academic administration in the post COVID-19 situations at schools. The main source of information is four school directors and one academic, who are based on a thorough selection method. The research tools are semi-structured interviews and content analysis.

The results were (1) existing academic administration at the schools in the post COVID-19 situations, both overall and individual aspects, were at the high level, while those of desirable academic administration were at the very high levels. The first three essential needs include: the aspect of curriculum development, learning management and the development and usage of educational technology; and (2) guidelines for academic administration on the post COVID-19 situation at these schools, consists of 17 practical guidelines. Consider the requirements of the first three aspects. Based on the found priority needs, were: (1) for the aspect of curriculum development 5 guidelines, conciseness and relevance to the post COVID-19 situations should be considered, (2) for the aspect of learning management 6 guidelines, administrators and teachers should cooperatively adjust learning management and achievement evaluation criteria to be in lines with the curriculum objectives and new techniques have been developed for teaching online and in schools, and (3) for the aspect of development and usage of educational technology 6 guidelines, the administrators should provide workshops on applications, emphasizing equal accessibility of all students, to the teachers and the educational personnel.

Keywords: Academic Affairs Management; Covid-19; Saraburi Primary Educational Service Area 1

บทนำ

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา งานวิชาการเป็นงานที่บ่งบอกถึงศักยภาพในการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งผู้บริหารต้องดำเนินการร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๕) มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการให้สถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนชุมชนและท้องถิ่นเข้ามา

มีส่วนร่วมซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ พัฒนาคุณภาพนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ คุณภาพการศึกษาของ ด้านผู้เรียน ครูผู้สอน หรือสถานศึกษาย่อมเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโดยตรง^๑ จากสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งเป็นผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมเปลี่ยนแปลง เช่น การป้องกันตนเองด้วยการสวมหน้ากากอนามัยทุกวัน การเว้นระยะห่างทางสังคม การมีนโยบายให้พนักงานทำงานจากที่บ้าน การตรวจคัดกรองอุณหภูมิร่างกายและการบริการเจลแอลกอฮอล์ และเมื่อจำนวนยอดผู้ติดเชื้อน้อยลงการควบคุมเชื้อไวรัสโควิด-๑๙ ทำให้วิถีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันกับผู้อื่นต้องคำนึงถึงสุขภาพของตนเองและคนรอบข้างมากขึ้นสำนักงานการศึกษาได้จัดแนวทางการจัดการเรียนการสอน ๒ รูปแบบ ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนไม่เกิน ๔๐๐ คน จะจัดให้มีการจัดการเรียนการสอนตามปกติ ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จะจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน แบ่งเป็น ๒ รูปแบบ รูปแบบที่ ๑ แบบสลับวันเรียนทั้งหมด ใช้กับโรงเรียนขนาดกลางที่มีนักเรียนตั้งแต่ ๔๐๑-๘๐๐ คน ส่วนรูปแบบที่ ๒ แบบมาเรียนปกติ ร่วมกับสลับวันเรียนทั้งหมด ใช้กับโรงเรียนขนาดใหญ่^๒ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลนักเรียน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงได้จัดทำแนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ปีการศึกษา ๒๕๖๓ เพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนปกติ การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เช่น การสลับชั้นเรียนมาเรียนของนักเรียน แบบสลับวันเรียน แบบสลับวันคู่วันคี่ แบบสลับวันมาเรียน ๕ วัน หยุด ๙ วัน แบบมาเรียนทุกวัน แบบแบ่งนักเรียนในห้องเรียนเป็น ๒ กลุ่ม และรูปแบบหรือวิธีอื่น ๆ^๓

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ทำการสังเคราะห์องค์ความรู้และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเชิงการปฏิบัติที่ได้จากการวิจัย ซึ่งมีหลายมิติและมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศให้เป็นมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ที่มีความชัดเจน โดยผลการสังเคราะห์แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน

^๑ จรุงณี แก้วเอี่ยม, “ความหมาย ของขอบเขต ของการบริหารงานวิชาการ”, ใน ไพฑูรย์ สิลารัตน์ และ นักรบหมื่นแสน, (บรรณาธิการ), *ความเป็นผู้นำทางการศึกษา*, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๑), หน้า ๒๓๗-๒๕๘.

^๒ ไทยรัฐ, “กทม. จัด ๒ แนวทางมาตรการเปิดเทอม รูปแบบปกติ-สลับวันเรียน”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.thairath.co.th> [มิถุนายน ๒๕๖๓].

^๓ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, *แนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ปีการศึกษา ๒๕๖๓*, (กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๓).

ได้แก่ ผลกระทบของโควิด-๑๙ ต่อระบบการศึกษาไทย และมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ พร้อมทั้งได้เสนอมาตรการเร่งด่วน กลไกสู่การปฏิบัติและเงื่อนไขความสำเร็จเพื่อประกอบการพิจารณาในการนำสู่การปฏิบัติ ผลกระทบของโควิด-๑๙ ต่อระบบการศึกษาไทย ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานการณ์โควิด-๑๙ ภาพรวมของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการรับรู้ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ในระดับปานกลาง การระบาดของโรคโควิด-๑๙ ส่งผลให้ระบบการศึกษาไทยต้องปรับเปลี่ยนอย่างฉับพลันจนปรับตัวไม่ทัน จากระบบปกติในโรงเรียนเป็นการเรียนรู้ที่บ้าน (Home-based learning) จากระบบชั้นเรียนเป็นการเรียนรู้ส่วนบุคคล (Personalized learning) โดยมีปัจจัยการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital disruption) เข้ามาเป็นโจทย์สำคัญในการจัดการศึกษา ทั้งการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์วิกฤติของโรคระบาดและการพัฒนาการศึกษาหลังยุคโควิด-๑๙ (Post-COVID) ที่จะส่งผลให้เกิดการปรับรูปแบบและวิธีการเรียนรู้พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน และการปรับบทบาทของครูผู้สอน อีกทั้งเทคโนโลยีจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาการศึกษาของประเทศในระยะยาวเพื่อพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยให้สามารถแข่งขันได้ในอนาคต^๕

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของแนวทางการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑

๒. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต ๑

^๕ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้, (กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๕).

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ มีขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัยจำแนกได้ ๒ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษา สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของแนวทางการบริหารงานวิชาการ ภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑.๑ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต ๑ จำนวน ๑๑๘ โรงเรียน

๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน ๘๙ คน ครู ๒๘๕ คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต ๑ โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง^๕ และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแนวทางการบริหารงานวิชาการ ภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต ๑ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานะสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ ภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑

๓. การสร้างหรือพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย เครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ แบบสอบถามแนวทางการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต ๑ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

^๕ Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., "Determining Sample Size for Research Activities". *Educational and Psychological Measurement*, Vol.30 No.3 (1970) : 607-610.

๓.๑ ศึกษาวัตถุประสงค์งานวิจัย

๓.๒ ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ นำมาปรับปรุงและสร้างแบบสอบถามขึ้นภายใต้คำปรึกษาของอาจารย์วิทยานิพนธ์

๓.๓ กำหนดโครงสร้างของข้อคำถามและเขียนข้อคำถามในแบบสอบถามแต่ละตอนให้ครอบคลุมแนวทางการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ และข้อเสนอแนะ

๓.๔ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจพิจารณาและขอข้อเสนอแนะ

๓.๕ ตรวจสอบความเที่ยงของเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบปรับปรุง แก้ไข สำนวนภาษาที่ใช้ตลอดจนเนื้อหาให้สอดคล้องกับความสัมพันธ์โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับความสัมพันธ์พิจารณาความถูกต้องตลอดจนการใช้ภาษาในการตั้งคำถาม กัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ ๐.๕ ขึ้นไป จึงจะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลผลการตรวจสอบสรุปประเด็นโดยการหาค่า IOC (Index of congruence) ได้ค่า IOC เท่ากับ ๐.๖ - ๑.๐๐

๓.๖ นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

๓.๗ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชากรโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๒ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability)

๓.๘ นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค^๖ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๗

๓.๙ จัดทำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๗๔ คน

๔. การเก็บรวบรวมข้อมูล

๔.๑ ผู้วิจัยทำบันทึกเสนอสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในการตอบแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ เพื่อติดต่อประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

^๖ Cronbach, L.J., *Essentials of psychological testing*. 5th ed. (New York: Harper & Row, 1990) pp. 202-204.

๔.๒ ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

๔.๓ ผู้วิจัยขอส่งแบบสอบถามและรับแบบสอบถามด้วยตนเองพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

๔.๔ นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา จำนวน ๒๗๔ ฉบับ นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

๕. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$)

ขั้นตอนที่ ๒ นำเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑

๑. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ สูงสุด ๓ ลำดับแรกของแต่ละด้านมาเป็นประเด็นมาสร้างแบบสัมภาษณ์

๒. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาและมีความรู้ประสบการณ์ด้านการวิจัย จำนวน ๕ คน เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑

๑. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ คน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) กำหนดคุณสมบัติไว้ ดังนี้ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน ๔ คน ได้แก่ (๑) โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน ๑ คน (๒) โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน ๑ คน (๓) โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน ๑ คน (๔) โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน ๑ คน และผู้มีความรู้ประสบการณ์ด้านการวิจัย จำนวน ๑ คน

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑

๓. การสร้างหรือพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ โดยมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

๓.๑ ขั้นเตรียมการ โดยนำผลการวิเคราะห์ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของแนวทางการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ สูงสุด ๓ ลำดับแรกของแต่ละด้านที่ได้จากตอนที่ ๑ มาเป็นประเด็นมาสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

๓.๒ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์สภาพการบริหารวิชาการ ที่ได้ประมวลผลจากขั้นตอนที่ ๑ มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบข้อคำถามให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษาและนิยามศัพท์เฉพาะ จากนั้นผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๓.๓ จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการปรับปรุงจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายต่อไป

๔. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ ที่ใช้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๔.๑ ผู้วิจัยทำหนังสือแจ้งความประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเสนอสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการให้สัมภาษณ์

๔.๒ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปสาระสำคัญจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

๑. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และค่าความต้องการจำเป็น ในการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ ในภาพรวมและรายด้าน รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ ในภาพรวม

การบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ		
๑. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	๔.๑๒	๐.๖๑	มาก	๔.๕๗	๐.๕๑	มากที่สุด	๐.๐๙๘	๑
๒. ด้านการจัดการเรียนการสอน	๔.๑๔	๐.๕๔	มาก	๔.๕๗	๐.๕๐	มากที่สุด	๐.๐๙๔	๒
๓. ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียน	๔.๒๔	๐.๖๑	มาก	๔.๖๑	๐.๕๒	มากที่สุด	๐.๐๘๐	๔
๔. ด้านการนิเทศการศึกษา	๔.๑๙	๐.๕๗	มาก	๔.๕๕	๐.๕๕	มากที่สุด	๐.๐๗๙	๕
๕. ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	๔.๑๗	๐.๕๔	มาก	๔.๕๖	๐.๕๔	มากที่สุด	๐.๐๘๖	๓
รวม	๔.๑๖	๐.๕๓	มาก	๔.๕๗	๐.๕๙	มากที่สุด	๐.๐๙๘	

จากตารางที่ ๑ พบว่าสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด ๑๙ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๖$, S.D = ๐.๕๓) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๒๔$, S.D = ๐.๖๑) รองมาคือ ด้านการนิเทศการศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๙$, S.D = ๐.๕๗) ส่วนด้านการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับต่ำสุด ($\bar{X} = ๔.๑๒$, S.D = ๐.๖๑)

สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๗$, S.D = ๐.๕๙) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๖๑$, S.D = ๐.๕๒) รองมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๗$, S.D = ๐.๕๑) ส่วนด้านการนิเทศการศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับต่ำสุด ($\bar{X} = ๔.๕๕$, S.D = ๐.๕๕)

ความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) มีค่าเท่ากับ ๐.๐๙๘ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามค่าดัชนีความต้องการจำเป็น โดยเรียงลำดับจากค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากไปหาน้อยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับ ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร (PNI = ๐.๐๙๘) ด้านการจัดการเรียนการสอน (PNI = ๐.๐๙๔) และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (PNI = ๐.๐๘๖)

๒. แนวทางการบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต ๑ โดยผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ๓

ลำดับแรก ได้แก่ อันดับที่ ๑ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อันดับที่ ๒ ด้านการจัดการเรียนการสอน อันดับที่ ๓ ด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ประกอบด้วยรายการปฏิบัติจำนวน ๑๗ รายการ ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีรายการปฏิบัติ ๕ รายการ ด้านการจัดการเรียนการสอน มีรายการปฏิบัติ ๖ รายการ ด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีรายการปฏิบัติ ๖ รายการโดยแต่ละด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๑ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รายการปฏิบัติ ๕ รายการ

๑. ผู้บริหารต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาตามวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

๒. ผู้บริหารร่วมกับครูต้องมีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียน ซึ่งสามารถนำไปใช้ต่อในชีวิตจริง

๓. ผู้บริหารและครูร่วมกันปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์เน้นกระบวนการพัฒนาทักษะ Active Learning จะเน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลาย เน้นความรู้ที่แตกต่างกัน และเน้นการคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

๔. ผู้บริหารต้องปรับหลักสูตรการเรียนการสอนจำเป็นจะต้องเน้นการเรียนรู้ที่เป็นไปได้ในหลายรูปแบบเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

๕. ผู้บริหารต้องมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้กระชับและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันเน้นเนื้อหาที่จำเป็นตามมาตรฐานแต่ละช่วงวัยของผู้เรียน

๒.๒ ด้านการจัดการเรียนการสอน มีรายการปฏิบัติ ๖ รายการ

๑. ผู้บริหารร่วมกับครูจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

๒. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาเทคนิควิธีการใหม่ในการสอนออนไลน์และสอนที่โรงเรียน

๓. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน และคิดคำนวณ เพื่อแก้ปัญหานักเรียนที่มีภาวะถดถอยทางการเรียนรู้โดยเพิ่มเติมในรายวิชาซ่อมเสริม

๔. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเน้นให้นักเรียนได้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยครูเป็น Coach ให้คำปรึกษา

๕. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการจัดการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นทั้งในการปรับปรุงโครงสร้างเวลาเรียน และการออกแบบการจัดการเรียนการสอน

๖. ผู้บริหารสถานศึกษาเน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นสร้างเสริมประสบการณ์ให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริงตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน

๒.๓ ด้านการพัฒนาสื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีรายการปฏิบัติ ๖ รายการ

๑. ผู้บริหารควรจัดหาสื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้เหมาะสมตามสภาพแวดล้อมปัจจุบัน

๒. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาสื่อการสอนทางการศึกษา และเทคนิควิธีการใหม่ ๆ ในการสอนออนไลน์และสอนที่โรงเรียน

๓. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาการสอนให้เหมาะสมและทันสมัยต่อสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเน้นการสร้างเนื้อหาที่แก้ไขปัญหา Learning Loss ที่เหมาะสมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

๔. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการออกแบบแอปพลิเคชันและมีการเผยแพร่ตามสื่อออนไลน์เพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

๕. ผู้บริหารมีการติดตามประเมินผลการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในสถานศึกษา เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดที่สถานศึกษากำหนด

๖. ผู้บริหารจัดอบรมครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ โดยออกแบบสื่อให้เป็นที่สนใจ และตอบสนองผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น พร้อมทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต ๑ เมื่อเรียงลำดับตามความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ๓ ลำดับ ได้แก่ อันดับที่ ๑ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อันดับที่ ๒ ด้านการจัดการเรียนการสอน อันดับที่ ๓ ด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยผู้วิจัยนำประเด็นดังกล่าวมาอภิปรายผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

๑. ผลการศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารจัดให้มีการส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียนสามารถปรับใช้องค์ความรู้ที่หลากหลายในสถานการณ์จริง มีความต้องการจำเป็นสูงสุด อาจเป็นเพราะผู้บริหารเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมต่อสถานการณ์โดยการเน้นที่สมรรถนะของผู้เรียนเป็นหลัก โดยให้ครูภายในโรงเรียนจัดการเรียนการสอนให้ตรงจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และสถานการณ์จริงมีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้กระชับ และสอดคล้องกับสถานการณ์โควิด-๑๙ ตามสภาพของภาวะที่เกิดขึ้นนักเรียนให้เรียนรู้ตามหลักสูตรที่กำหนด ดำเนินการขับเคลื่อนพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมีการจัดทำโครงการพัฒนาที่เกิดผลโดยตรงกับผู้เรียน มีการวัดผลประเมินผลตามสถานการณ์จริง เน้นเนื้อหาที่จำเป็นตามมาตรฐานแต่ละช่วงวัยเพื่อให้ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยมีครูคอยอำนวยความสะดวก (Coach) เน้นกระบวนการพัฒนาทักษะ Active Learning สอดคล้อง

กับงานวิจัยของ จรินทร์ทิพย์ ประทุมรัตน์^๗ ได้ศึกษาทักษะการเรียนรู้กับการศึกษาในยุค ๔.๐ ความปกติใหม่หลังวิกฤติโควิด-๑๙ พบว่า ทักษะที่มีความจำเป็นต่อผู้เรียนในยุค ๔.๐ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่รักการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นบทบาทสำคัญ ในการจัดการศึกษาตามวิถี New Normal ที่เป็นการปรับเปลี่ยนแนวคิดครั้งใหญ่ที่ต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ควรกระชับหลักสูตรปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์โควิด-๑๙ และสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ เพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายรูปแบบของการเรียนรู้ ผู้สอนออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และสอนอย่างมีแผนที่เหมาะสมรวมถึงการยกระดับการประเมินเพื่อการพัฒนาเพื่อไม่ให้เด็กเสียโอกาสพัฒนาความรู้และทักษะโดยเฉพาะความรู้ด้านภาษาและการคำนวณ การประเมินเป็นการประเมินเพื่อรับผิชอบและควรให้น้ำหนักการประเมินโอกาสทางการเรียนของผู้เรียนมากกว่าการวัดความรู้ด้วยคะแนนสอบ

๒. ผลการศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารพัฒนารูปแบบห้องเรียนเคลื่อนที่ โดยจัดเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ตามความเหมาะสมและบริบท หรือ Bubble & Seal มีความต้องการจำเป็นสูงสุด อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการปรับแผนการจัดการเรียนรู้ และเกณฑ์การให้คะแนนที่ผสมผสานกันเพื่อให้ผู้เรียนได้ตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตร มีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและบริบทของโรงเรียนเพื่อพัฒนาเทคนิควิธีการใหม่ในการสอนออนไลน์และที่โรงเรียน เพื่อแก้ปัญหานักเรียนสมาธิสั้น ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ยังมีการทบทวนเนื้อหาสอนซ่อมเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน และคิดคำนวณ โดยเพิ่มเติมในรายวิชาซ่อมเสริม มีการจัดการเรียนรู้แบบยืดหยุ่นทั้งในเรื่องของโครงสร้างเวลาเรียน และการออกแบบการจัดการเรียนการสอนของครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้สามารถยืดหยุ่นได้ตามสภาพจริงของนักเรียน เน้นให้นักเรียนได้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยครูเป็น Coach ให้คำปรึกษาครูเน้นจัดกระบวนการสอนที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และตามสภาพจริงของผู้เรียนเน้นสร้างเสริมประสบการณ์ให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล มธุรส^๘ ได้ศึกษาการจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค New Normal Covid-๑๙ พบว่า รูปแบบการศึกษาออนไลน์หรือการศึกษาทางไกล มีการสนับสนุนวิธีการสอนออนไลน์และสร้างคลังความรู้ หรือ Content ให้บริการโรงเรียนนำไปใช้ฟรี ระบบศึกษาใช้ระบบออนไลน์เข้ามาสนับสนุนการสอนในระบบปกติ โดยเรียนออนไลน์ควบคู่กับ

^๗ จรินทร์ทิพย์ ประทุมรัตน์, “ทักษะการเรียนรู้กับการศึกษาในยุค ๔.๐ ความปกติใหม่หลังวิกฤติโควิด ๑๙”, วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๓๐ (เมษายน – มิถุนายน ๒๕๖๔) : ๑-๘.

^๘ สุวิมล มธุรส, “การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค New Normal Covid-๑๙”, วารสารรัชต์ภาคย์, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๔๐ (พฤษภาคม – มิถุนายน ๒๕๖๔) : ๑๖-๓๐.

การฝึกปฏิบัติในสัดส่วนที่แตกต่างกันแต่ละสาขาวิชา มีการใช้สื่อออนไลน์ รวมทั้งหนังสือเรียนเพื่อประกอบการศึกษาสำหรับในมหาวิทยาลัย มีการนำระบบออนไลน์มาใช้ทดแทนการศึกษาในระบบปกติ โดยใช้แอปพลิเคชันต่างๆ สถานการณ์การแพร่ระบาดของวิกฤต โควิด-๑๙ ครั้งนี้เป็นโอกาสสำคัญในการจัดการศึกษาตามความปกติใหม่ (New normal) โควิด-๑๙ ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนแนวคิดครั้งใหญ่ที่ต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์โควิด-๑๙ และสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทราบ เพิ่มความยืดหยุ่นของ โครงสร้างเวลาเรียนรู้และความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ของอาจารย์ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และสอนอย่างมีแผนที่เหมาะสมรวมถึงการยกระดับการประเมินเพื่อการพัฒนา ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้นักศึกษาเสียโอกาสพัฒนาความรู้และทักษะ โดยเฉพาะความรู้ด้านภาษาและการคำนวณ

๓. ผลการศึกษาด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า ผู้บริการส่งเสริมพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ครูผู้สอนและนักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงมีความต้องการจำเป็นสูงสุด อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการจัดอบรมการใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา เน้นสื่อที่นักเรียนทุกคนเข้าถึงอย่างเท่าเทียมกัน จัดหาสื่อมาเพื่อการจัดการเรียนการสอน มีศูนย์ผลิตสื่อเพื่อให้ครูสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมตามสภาพจริงของผู้เรียน เน้นแบบฝึกที่สร้างเนื้อหาที่แก้ปัญหา Learning Loss ตามสภาพความเป็นจริงของนักเรียนแต่ละคน มีการพัฒนาส่งเสริมการนำสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในรูปแบบแอปพลิเคชันต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เป็นปัจจุบัน มีการพัฒนาอบรมครูและบุคลากรให้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ โดยออกแบบสื่อให้เป็นที่สนใจ และตอบสนองผู้เรียนได้เป็นอย่างดี จัดหาสื่อ และส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ และ On-site สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทวัน พูลกำลัง^{๑๕} ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต ๒ ในยุคนิวอร์มัล พบว่า ด้านการสอนผ่านโทรทัศน์ (On-Air) มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดมีแนวทางการพัฒนา ดังต่อไปนี้ (๑) การจัดการเรียนการสอนผ่านโทรทัศน์นั้น ครูควรมีการตรวจสอบความพร้อมอุปกรณ์พื้นฐานและความต้องการของผู้เรียน (๒) การจัดการเรียนการสอนยุคนิวอร์มัล ครูควรใช้การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านโทรทัศน์ในสัดส่วนที่มากกว่าการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน และ (๓) ครูควรให้ความสำคัญการประเมินผู้เรียน ติดตาม ตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจ การปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

^{๑๕} *นันทวัน พูลกำลัง, “แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต ๒ ในยุคนิวอร์มัล”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ๒๕๖๓).

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

๑. ด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารควรส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียนสามารถปรับใช้องค์ความรู้ที่หลากหลายในสถานการณ์จริง มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนร่วมกันพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมต่อสถานการณ์โดยการเน้นที่สมรรถนะของผู้เรียนเป็นหลัก เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เน้นองค์ความรู้ที่หลากหลายตามความต้องการของผู้เรียน

๒. ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารควรพัฒนารูปแบบห้องเรียนเคลื่อนที่โดยจัดเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ตามความเหมาะสมและบริบท หรือ Bubble & Seal มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนพัฒนารูปแบบห้องเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน โดยมีจัดการเรียนการสอนการทำการกิจกรรมในห้องเรียนในรูปแบบ Small Bubble หลีกเลี่ยงการทำการกิจกรรมข้ามกลุ่มกัน มีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและบริบทของโรงเรียนเพื่อพัฒนาเทคนิควิธีการใหม่

๓. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ครูผู้สอนและนักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึง มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนร่วมกันพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพ เน้นสื่อที่นักเรียนทุกคนเข้าถึงอย่างเท่าเทียมกัน มีศูนย์ผลิตสื่อเพื่อให้ครูสามารถยืมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมตามสภาพจริงของผู้เรียนสามารถนำสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในรูปแบบแอปพลิเคชันต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้เป็นปัจจุบันตามสถานการณ์ปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป จึงควรศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียนในสถานการณ์หลังโควิด-๑๙ ของสถานศึกษา

๒. ด้านการจัดการเรียนการสอน มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป จึงควรศึกษาเรื่อง การบริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนารูปแบบห้องเรียนตามบริบทภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษา

๓. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรศึกษาเรื่อง การพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ในการจัดการเรียนการสอนภายหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ ของสถานศึกษา

บรรณานุกรม

จรินทร์ทิพย์ ประทุมรัตน์. “ทักษะการเรียนรู้กับการศึกษาในยุค ๔.๐ ความปกติใหม่หลังวิกฤติโควิด ๑๙”.

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๓๐ (เมษายน – มิถุนายน ๒๕๖๔) : ๑-๘.

จรุณี แก้วเอียน. “ความหมาย ของขอบเขต ของการบริหารงานวิชาการ”. ใน ไพฑูรย์ สิลารัตน์ และ นักรบ หมีแสน. **ความเป็นผู้นำทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๑.

นันทวัน พูลกำลัง. “แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต ๒ ในยุคนิวนอร์มัล”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ๒๕๖๓.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **แนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ปีการศึกษา ๒๕๖๓**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๓.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๕.

สุวิมล มธุรส. “การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค New Normal Covid-๑๙”. **วารสารรัชต์ภาคย์**. ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๔๐ (พฤษภาคม – มิถุนายน ๒๕๖๔) : ๑๖-๓๐.

Cronbach, L.J. **Essentials of psychological testing**. 5th ed. New York :Harper & Row, 1990.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. "Determining Sample Size for Research Activities". **Educational and Psychological Measurement**. Vol. 30 No.3 : 607-610.

ไทยรัฐ. “กทม. จัด ๒ แนวทางมาตรการเปิดเทอม รูปแบบปกติ-สลับวันเรียน”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thairath.co.th> [มิถุนายน ๒๕๖๓].